ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MARCO DARMON
της 5ης Μαρτίου 1991 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Με τα ερωτήματα που υποβλήθηκαν από τον Social Security Commissioner στο πλαίσιο της παρούσας διαφοράς, το Δικαστήριο καλείται για μια ακόμη φορά να προσδιορίσει το περιεχόμενο των άρθρων 4 και 10 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (στο εξής: κανονισμός), όπως κωδικοποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983 [1].

2. Ο προσφεύγων της κυρίας δίκης είναι Βρετανός υπήκοος που υπήχθη στο γαλλικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως ως μη μισθωτός εργαζόμενος. Πάσχει από καθολική τετραπληγία οφειλόμενη στα τραύματα που υπέστη σε αυτοκινητικό δυστύχημα. Μετά την επιστροφή του στο Ηνωμένο Βασίλειο, του χορηγήθηκε επίδομα κινήσεως από τις βρετανικές αρχές από 4ης Μαρτίου 1981, ημερομηνία υποβολής της αιτήσεώς του, η οποία θα ίσχυε καταρχήν μέχρι τις 21 Αυγούστου του 2023, παραμονή συμπληρώσεως του 75ου έτους της ηλικίας του.

3. Με το άρθρο 37 Α του Social Security Act του 1975 χορηγείται δικαίωμα λήψεως επιδόματος κινήσεως για κάθε περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας ο παθών « πάσχει από σωματική αναπηρία που τον καθιστά ανίκανο να βαδίσει ». Με τις Mobility Allowance Regulations του 1975 καθορίζονται λεπτομερέστερα οι ιατρικές προϋποθέσεις χορηγήσεως του εν λόγω επιδόματος. Οι προϋποθέσεις αυτές δεν αποτελούν αντικείμενο αμφισβητήσεως στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως.

4. Αντίθετα, η προϋπόθεση κατοικίας ή διαμονής στη Μεγάλη Βρετανία που τίθεται από τις ίδιες διατάξεις δημιουργεί ορισμένα προβλήματα. Κατά το βρετανικό δικαστήριο [2], ο Newton εγκαταστάθηκε μονίμως στη Γαλλία στις 4 Απριλίου 1984 και έκτοτε έπαψε να έχει δικαίωμα λήψεως του επιδόματος κινήσεως. Κατόπιν αυτού υπέβαλε ένσταση ενώπιον του Social Security Appeal Tribunal η οποία απορρίφθηκε. Στη συνέχεια άσκησε προσφυγή ενώπιον του Social Security Commissioner, ο οποίος υπέβαλε την παρούσα αίτηση για την έκδοση της προδικαστικής αποφάσεως, με την οποία ζητείται από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί των ακολούθων ερωτημάτων:

« Στην περίπτωση μισθωτού ή μη μισθωτού που απέκτησε, βάσει της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου και μόνον, δικαίωμα λήψεως " επιδόματος κινήσεως ", κατά το άρθρο 37 Α του Social Security Act του 1975, χωρίς όμως να δικαιούται οποιοδήποτε άλλο επίδομα κατά τη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου:

α) αποτελεί το επίδομα κινήσεως παροχή που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο β, του κανονι-

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

1 — ΕΕ L 230, σ. 6.

2 — Αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, σκέψη 2.

σμού ΕΟΚ 1408/71 του Συμβουλίου, μη εξαιρούμενη κατά το άρθρο 4, παράγραφος 4;

β) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, μπορεί το εν λόγω πρόσωπο να συνεχίσει να λαμβάνει το επίδομα κινήσεως δυνάμει του άρθρου 10 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, μολονότι κατοικεί σε άλλο κράτος μέλος; »

5. Ενόψει ενός τόσο ευθέος ερωτήματος, πρέπει να επισημανθεί καταρχάς, όπως ορθώς σημειώνει η Επιτροπή [3], ότι το Δικαστήριο έχει δεχθεί, αναφερόμενο σε αιτήσεις με τις οποίες του ζητήθηκε να χαρακτηρίσει εθνικές διατάξεις σε σχέση με τον κανονισμό 1408/71, ότι

« μολονότι το Δικαστήριο, αποφαινόμενο στο πλαίσιο του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, δεν είναι αρμόδιο να εφαρμόζει τους κοινοτικούς κανόνες σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και, κατά συνέπεια, να χαρακτηρίζει μια διάταξη εθνικού δικαίου σε σχέση με τον εν λόγω κανόνα, μπορεί, ωστόσο, να παρέχει στο εθνικό δικαστήριο στοιχεία ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου που θα μπορούσαν να του φανούν χρήσιμα για την εκτίμηση των αποτελεσμάτων της εν λόγω διατάξεως » [4].

6. Ο Social Security Commissioner ερωτά καταρχάς το Δικαστήριο αν η επίδικη παροχή εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού και εάν τίθεται εκτός του πεδίου εφαρμογής του με την παράγραφο 4. Η πρώτη των διατάξεων αυτών ορίζει ότι: « Ο παρών κανονισμός ισχύει για όλες τις νομοθεσίες που αφορούν τους ακόλουθους κλάδους κοινωνικής ασφαλίσεως: (...) β) παροχές αναπηρίας, περιλαμβανομένων εκείνων που προορίζονται για τη διατήρηση ή βελτίωση της ικανότητας βιοπορισμού. » Αντίθετα, η δεύτερη των διατάξεων αυτών προβλέπει ότι ο κανονισμός δεν ισχύει για την κοινωνική και ιατρική πρόνοια.

7. Είναι, επομένως, ανάγκη να προσδιοριστεί, ενόψει της εφαρμογής του κανονισμού, αν η επίδικη παροχή εμπίπτει στην πρώτη ή τη δεύτερη από τις κατηγορίες αυτές: αν είναι παροχή αναπηρίας ή μέτρο κοινωνικής πρόνοιας.

8. Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου [5] παρατηρεί ότι το επίδομα κινήσεως δεν περιλαμβανόταν στη δήλωση στην οποία προέβη σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού. Η εν λόγω διάταξη προβλέπει ότι « τα κράτη μέλη αναφέρουν, σε δηλώσεις που κοινοποιούνται και δημοσιεύονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 97, τις νομοθεσίες και τα συστήματα που προβλέπονται στο άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2 (...) ».

9. Αν θεωρείτε [6] ότι το γεγονός ότι ένα κράτος μέλος ανέφερε ορισμένο νόμο στην εν λόγω δήλωση πρέπει να θεωρείται ως απόδειξη του ότι οι χορηγούμενες βάσει του νόμου αυτού παροχές αποτελούν παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως κατά την έννοια του ανωτέρω κανονισμού, τότε δέχεστε επίσης [7] ότι

« η *μη αναφορά* ορισμένης εθνικής νομοθετικής ρυθμίσεως στη δήλωση του κράτους μέλους δεν εμποδίζει να θεωρηθεί η εν λόγω ρύθμιση ως εμπίπτουσα στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού » [8]

3 — Έγγραφες παρατηρήσεις, σημείο 6.

4 — Απόφαση της 17ης Ιουνίου 1975, 7/75, σύζυγοι F. (ECR 1975, σ. 679, σκέψη 10).

5 — Έγγραφες παρατηρήσεις, σημείο 4.6.

6 — Απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 1977, 35/77, Beerens (ECR 1977, σ. 2249, ιδίως σ. 2255).

7 — Απόφαση της 27ης Ιανουαρίου 1981, 70/80, Vigier (Συλλογή 1981, σ. 229, σκέψη 15).

8 — Η υπογράμμιση δική μου.

και ότι

« ο παράγων αυτός δεν έχει αποφασιστική σημασία ».

10. Εξάλλου, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει σαφώς ότι η διάκριση μεταξύ των παροχών που εμπίπτουν και των παροχών που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού

« γίνεται κατ' ουσίαν επί τη βάσει των ιδιαιτέρων χαρακτηριστικών κάθε παροχής, ιδίως των σκοπών της και των προϋποθέσεων χορηγήσεως » [9].

11. Παράλληλα, το Δικαστήριο αναγνωρίζει κατά πάγια νομολογία ότι

« ναι μεν είναι ευκτέο, από άποψη εφαρμογής της κοινοτικής κανονιστικής ρύθμισης περί κοινωνικής ασφαλίσεως, να γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ των νομοθετικών συστημάτων που εμπίπτουν στην κανονική ασφάλιση και εκείνων που εμπίπτουν στην κοινωνική πρόνοια, δεν μπορεί όμως να αποκλεισθεί η πιθανότητα, λόγω του κύκλου των προσώπων στα οποία εφαρμόζεται, των σκοπών της και του τρόπου εφαρμογής της, μία εθνική νομοθεσία να συνδέεται ταυτόχρονα *και προς* τις δύο αυτές κατηγορίες » [10].

12. Τίθεται επομένως το ερώτημα αν το προβλεπόμενο από τον Social Security Act επίδομα κινήσεως έχει στοιχεία από τις δύο αυτές κατηγορίες. Η Επιτροπή θεωρεί ότι το επίδομα έχει διττό χαρακτήρα [11]. Η εν λόγω παροχή υπάγεται αφενός στο σύστημα κοινωνικής προνοίας καθόσον δεν συναρτάται προς περιόδους απασχολήσεως ή ασφαλίσεως και αφετέρου συνδέεται προς το σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως καθόσον δεν εξαρτάται από τις οικονομικές ανάγκες του ενδιαφερομένου και καταβάλλεται δυνάμει σχετικού δικαιώματος σε όλους εκείνους που πληρούν τις προϋποθέσεις χορηγήσεώς του χωρίς να αφήνει ευχέρεια εκτιμήσεως της ατομικής καταστάσεως του ενδιαφερομένου.

13. Σχετική με τη χορήγηση ορισμένων επιδομάτων υπέρ αναπήρων νομολογία του Δικαστηρίου έχει ήδη αναφερθεί στις δύο κατηγορίες παροχών [12]. Ωστόσο, οι περί ων επρόκειτο νομοθετικές ρυθμίσεις είχαν ακόμη περισσότερα στοιχεία κοινωνικής προνοίας δεδομένου ότι ελάμβαναν υπόψη τις ανάγκες των προσώπων. Πάντως, το Δικαστήριο θεώρησε ουσιώδες το γεγονός ότι οι εν λόγω νομοθεσίες, μη έχοντας υιοθετήσει ένα σύστημα εκτιμήσεως των κατ' ιδίαν περιπτώσεων, χαρακτηριστικό της κοινωνικής πρόνοιας, παρείχαν στους δικαιούχους μια *νομικά προσδιοριζόμενη θέση*. Το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, ενόψει του ότι οι εν λόγω ρυθμίσεις προέβλεπαν ένα νομικώς προστατευόμενο δικαίωμα λήψεως επιδόματος υπέρ αναπήρων, οι εν λόγω ρυθμίσεις υπάγονταν, καθόσον αφορά τα διεπόμενα από τον κανονισμό 3, που προΐσχυσε του κανονισμού 1408/71, πρόσωπα, στην κοινωνική ασφάλιση. Προκειμένου για το επίδομα κινήσεως, διαπιστώνεται ότι το αναφερόμενο στις ανάγκες του δικαιούχου κριτήριο δεν αποτελεί μια από τις προϋποθέσεις χορηγήσεως της εν λόγω παροχής, γεγονός που θα έπρεπε να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι, κατά μείζονα λόγο, το επίδομα αυτό αποτελεί παροχή κοινωνικής ασφαλίσεως: όπως υπενθυμίζει το παραπέμπον

9 — Απόφαση της 6ης Ιουλίου 1978, 9/78, Gillard (ECR 1978, σ. 1661, σκέψη 12)· απόφαση της 5ης Μαΐου 1983, 139/82, Piscitello (Συλλογή 1983, σ. 1427, σκέψη 10).

10 — Απόφαση της 24ης Φεβρουαρίου 1987, 379/85, 380/85, 381/85 και 93/86, Giletti (Συλλογή 1987, σ. 955, σκέψη 9)· βλ. επίσης απόφαση της 22ας Ιουνίου 1972, 1/72, Frilli (ECR 1972, σ. 452, σκέψη 13)· απόφαση της 28ης Μαΐου 1974, 187/73, Callemeyn (ECR 1974, σ. 553, σκέψη 6)· απόφαση της 9ης Οκτωβρίου 1974, 24/74, Biason (ECR 1974, σ. 999, σκέψη 9).

11 — Έγγραφες παρατηρήσεις, σημείο 9.

12 — Υπόθεση 187/73, προπαρατεθείσα, σκέψη 7· απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 1974, 39/74, Costa κατά Βελγίου (ECR 1974, σ. 1251, σκέψη 7).

Δικαστήριο, « το *βασικό νομικό κριτήριο* για την αναγνώριση του δικαιώματος λήψεως του επιδόματος, που περιέχεται στο άρθρο 37 Α του Social Security Act 1975, είναι αν το πρόσωπο υποφέρει από σωματική αναπηρία που το καθιστά ανίκανο να βαδίσει » [13].

14. Κατά συνέπεια, απομένει να εξεταστεί μήπως τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά του επιδόματος του στερούν τη βασική του ιδιότητα η οποία του επιτρέπει να συγκαταλέγεται μεταξύ των παροχών αναπηρίας που καλύπτονται από το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού.

15. Αφενός, η χορήγηση του επιδόματος δεν εξαρτάται από την καταβολή συνεισφορών· ο παράγων αυτός όμως δεν ασκεί καμία επιρροή, καθότι το άρθρο 4, παράγραφος 2, του κανονισμού ορίζει ότι οι μη βασιζόμενες σε συνεισφορές παροχές δεν αποκλείονται του πεδίου εφαρμογής του. Το Δικαστήριο έχει τονίσει επ' αυτού ότι

« ο χαρακτηρισμός ενός επιδόματος ως παροχής κοινωνικής ασφαλίσεως που καλύπτεται από τον κανονισμό δεν εξαρτάται από τον τρόπο χρηματοδοτήσεως του επιδόματος αυτού » [14].

16. Αφετέρου, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου παρατήρησε ότι το επίδομα κινήσεως δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παροχή αναπηρίας, επειδή ο σκοπός του δεν είναι να αντισταθμίσει τη μείωση της ικανότητας βιοπορισμού του ενδιαφερομένου συνεπεία της αναπηρίας [15]. Είναι γεγονός ότι το επίδομα μπορεί να καταβληθεί σε πρόσωπα ηλικίας από 5 έως 75 ετών, ανεξαρτήτως ανικανότητας προς εργασία. Ωστόσο πρέπει να επισημανθεί ότι το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β, αναφέρεται στις « παροχές αναπηρίας, *περιλαμβανομένων* εκείνων που προορίζονται για τη διατήρηση ή βελτίωση της ικανότητας βιοπορισμού ». Η υπογραμμιζόμενη, από τον υποφαινόμενο, λέξη επιβεβαιώνει πως οι εν λόγω παροχές, που θα πρέπει να « νοούνται κατά τον ευρύτερο δυνατό τρόπο » [16], δεν συνδέονται μόνο με την ανικανότητα προς εργασία.

17. Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου υποστηρίζει, τέλος, ότι το επίδομα κινήσεως δεν αποτελεί συμπλήρωμα άλλης καταβαλλομένης στο Ηνωμένο Βασίλειο παροχής [17]. Το παραπέμπον Δικαστήριο αναφέρει στο ερώτημά του πως ο Newton δεν είχε δικαίωμα λήψεως, βάσει της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου, καμιάς άλλης παροχής πλην του επιδόματος κινήσεως. Το Δικαστήριο έχει κρίνει κατ' επανάληψη περιπτώσεις όπου το επίδικο επίδομα αποτελούσε συμπλήρωμα άλλης παροχής [18]. Ωστόσο, το στοιχείο αυτό δεν έχει κατά τη γνώμη μου ουδόλως αποφασιστική σημασία. Δεν γίνεται καμία μνεία στον κανονισμό. Επιπλέον, από πρακτικής απόψεως, η αναγνώριση μιας τέτοιας προϋποθέσεως θα είχε ως αποτέλεσμα οι ευεργετικές συνέπειες των κανόνων εναρμονίσεως των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως να αποβαίνουν εις όφελος μόνον των προσώπων εκείνων που έχουν ήδη δικαίωμα λήψεως μιας κυρίας παροχής, τούτο δε δεν θα συμβιβαζόταν με τη λογική του εν λόγω κοινοτικού συστήματος. Τέλος, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι παροχές υπέρ αναπήρων μη αποτελούσες συμπλήρωμα άλλων παροχών εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού [19].

18. Φρονώ, επομένως, ότι εθνική νομοθετική ρύθμιση προβλέπουσα νομικά προστατευόμενο δικαίωμα λήψεως επιδόματος κινήσεως υπάγεται, ως προς τα πρόσωπα που διέπονται από τον κανονισμό 1408/71, στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο β, του εν λόγω κανονισμού.

13 — Αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, σκέψη 8· η υπογράμμιση δική μου.

14 — Υποθέσεις 379/85, 380/85, 381/85 και 93/86, προπαρατεθείσες, σκέψη 7.

15 — Έγγραφες παρατηρήσεις, σημείο 4.6.

16 — Υπόθεση 39/74, προπαρατεθείσα, σκέψη 10.

17 — Έγγραφες παρατηρήσεις, σημείο 4.6.

18 — Υπόθεση 187/73, προπαρατεθείσα, σκέψη 11· υποθέσεις 379/85, 380/85, 381/85 και 93/86, προπαρατεθείσα, σκέψη 11.

19 — Υπόθεση 39/74, προπαρατεθείσα, σκέψη 11.

19. Δεύτερον, το παραπέμπον Δικαστήριο ερωτά αν, στην περίπτωση που το επίδομα κινήσεως εθεωρείτο παροχή αναπηρίας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού, το άρθρο 10 αυτού παρέχει στον δικαιούχο του το δικαίωμα να εισπράττει το επίδομα κινήσεως ενόσω κατοικεί σε άλλο κράτος μέλος.

20. Το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού αναφέρει ότι: « Εκτός αν ο παρών κανονισμός προβλέπει άλλως, η εις χρήμα παροχές αναπηρίας (...) που αποκτώνται δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών δεν δύνανται να υποστούν καμία μείωση, τροποποίηση, αναστολή, κατάργηση, κατάσχεση επειδή ο δικαιούχος κατοικεί στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από εκείνο όπου ευρίσκεται ο φορέας οφειλέτης. »

21. Σκοπός της διατάξεως αυτής, όπως έχει αναγνωρίσει επανειλημμένως το Δικαστήριο, είναι « να διευκολύνει την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων και των μελών της οικογενείας τους προστατεύοντας τους ενδιαφερομένους κατά της ζημίας που θα μπορούσαν να υποστούν από τη μεταφορά της κατοικίας τους από ένα κράτος μέλος σε άλλο » [20].

22. Η συζήτηση αφορά κυρίως το περιεχόμενο της διατάξεως αυτής: Ο προσφεύγων της κυρίας δίκης θεωρεί ότι το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού του επιτρέπει να εξακολουθήσει να λαμβάνει το επίδομα κινήσεως ενώ κατοικεί σε άλλο κράτος μέλος, δεδομένου ότι το κείμενο της εν λόγω διατάξεως είναι απαλλαγμένο « ασαφειών » [21]. Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου αναφέρει ότι οι προϋποθέσεις κατοικίας και διαμονής που διατυπώνονται στο άρθρο 37 A του Social Security Act δεν σκοπούν απλώς να καθορίσουν το όρια εντός των οποίων αναγνωρίζεται η δυνατότητα λήψεως της παροχής, αλλά αποτελούν « θετικές προϋποθέσεις αποκτήσεως του δικαιώματος λήψεως της παροχής και καταβολής της επί μονίμου βάσεως ». Όμως το άρθρο 10, παράγραφος 1, δεν αφορά τις προϋποθέσεις χορηγήσεως παροχής [22].

23. Φρονώ ότι η διάταξη αυτή στερείται βάσεως. Αφενός, θα επέτρεπε την πολύ εύκολη καταστρατήγηση της προβλεπόμενης στο άρθρο 10 του κανονισμού απαγορεύσεως, η χρησιμότητα δε της εν λόγω διατάξεως θα μειωνόταν σημαντικά: Θα αρκούσε να συμπεριλάβει ο εθνικός νομοθέτης τις προϋποθέσεις κατοικίας στις προϋποθέσεις χορηγήσεως της παροχής για να τη θέσει εκτός του πεδίου εφαρμογής της απαγορεύσεως. Αφετέρου, οι προβαλλόμενες από την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου αντιρρήσεις προσκρούουν στη νομολογία του Δικαστηρίου, σύμφωνα με την οποία το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού έχει ως συνέπεια ότι « ο ενδιαφερόμενος διατηρεί το δικαίωμα να λαμβάνει τις συντάξεις και τα επιδόματα που έχει αποκτήσει δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών και μετά τη μεταφορά της κατοικίας του σε άλλο κράτος μέλος, αλλά και ότι δεν μπορεί να εμποδιστεί να αποκτήσει το δικαίωμα αυτό για τον μόνο λόγο ότι δεν κατοικεί στο έδαφος του κράτους όπου ευρίσκεται ο οφειλέτης φορέας » [23].

24. Στην απόφαση Giletti [24] το Δικαστήριο προσέθεσε ότι το άρθρο 10, παράγραφος 1, επιβάλλει μία « γενική » απαγόρευση και ότι οι μόνες εξαιρέσεις τις οποίες επιδέχεται είναι

20 — Υπόθεση 139/82, προπαρατεθείσα, σκέψη 15· βλ. επίσης απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 1973, 51/73, Smieja (ECR 1973, σ. 1213, σκέψη 20)· 379/85, 380/85, 381/85 και 93/86, προπαρατεθείσα, σκέψη 14.

21 — Έγγραφες παρατηρήσεις, σημείο 10.

22 — Έγγραφες παρατηρήσεις, σημείο 5.5 και 5.6.

23 — Υποθέσεις 379/85, 380/85, 381/85 και 93/86, προπαρατεθείσες, σκέψη 15· βλ. επίσης απόφαση της 10ης Ιουνίου 1982, 92/81, Camera σύζυγος Caraciolo (Συλλογή 1982, σ. 2213, σκέψη 14)· απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 1986, 300/84, Van Roosmalen (Συλλογή 1986, σ. 3097, σκέψη 39).

24 — Προπαρατεθείσα, σκέψη 16.

εκείνες που « προβλέπονται ρητά από την κοινοτική κανονιστική ρύθμιση ». Καμία τέτοια εξαίρεση δεν έχει περιληφθεί μέχρι τώρα στην εν λόγω ρύθμιση. Η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση τροποποιήσεως του κανονισμού, σκοπός της οποίας ήταν να εμποδίσει την καταβολή ορισμένων παροχών, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται το επίδομα κινήσεως, σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο όπου ευρίσκεται ο φορέας οφειλέτης [25], αλλά το κείμενο αυτό δεν υιοθετήθηκε τελικά. Στο πλαίσιο μιας υποθέσεως επί προσφυγής λόγω παραβάσεως, το Δικαστήριο υπογράμμισε πρόσφατα, με obiter dictum αναφερόμενο στην εν λόγω πρόταση [26], ότι το γεγονός ότι η εν λόγω πρόταση διαβιβάστηκε στο Συμβούλιο δεν μεταβάλλει τις περιεχόμενες στις ισχύουσες κοινοτικές διατάξεις υποχρεώσεις. Κατά συνέπεια, όπως άλλωστε αναγνωρίζει και η Επιτροπή [27], ο κανονισμός πρέπει να ερμηνευθεί στην παρούσα μορφή του, υπό το φως της νομολογίας του Δικαστηρίου.

25. Ο εκπρόσωπος της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου παρατήρησε επίσης, στο πλαίσιο της προφορικής διαδικασίας, ότι, αν γινόταν δεκτή η άρση των ρητρών κατοικίας για τέτοιου είδους παροχές, « θα προέκυπταν αναπάντεχες συνέπειες », αφού ο Newton, κατοικώντας στη Γαλλία, θα μπορούσε να εισπράττει το επίδομα κινήσεως δυνάμει της βρετανικής νομοθεσίας και το επίδομα υπέρ αναπήρων δυνάμει της γαλλικής νομοθεσίας. Προσέθεσε δε ότι ο προσφεύγων θα μπορούσε ακόμη και να εγκατασταθεί στο έδαφος τρίτου κράτους μέλους και να λαμβάνει σωρευτικά και τις τρεις παροχές.

26. Το επιχείρημα αυτό, που μαρτυρεί μια εύλογη ανησυχία των κρατών μελών [28], δεν αρκεί, ωστόσο, για να αναιρέσει τη σημασία του άρθρου 10, το οποίο πρέπει να εφαρμόζεται, εκτός εάν προβλέπεται εξαίρεση στην κοινοτική ρύθμιση [29]. Αντίθετα, αν τα κράτη μέλη επιθυμούν να εμποδίσουν ή να μειώσουν τις σωρεύσεις, έχουν τη δυνατότητα να τροποποιήσουν προς την κατεύθυνση αυτή τις νομοθεσίες τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12, παράγραφος 2, του κανονισμού.

27. Τέλος, η Επιτροπή προέβαλε κατά την προφορική διαδικασία ένα τελευταίο επιχείρημα το οποίο ο εκπρόσωπος της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου συμμερίστηκε μόνο επικουρικώς. Κατά την Επιτροπή, το επίδομα κινήσεως, παροχή μη βασιζόμενη σε συνεισφορές, δεν μπορεί να εξαχθεί από το κράτος μέλος στο οποίο βρίσκεται ο φορέας οφειλέτης παρά μόνον αν ο ενδιαφερόμενος έχει εργαστεί στο τελευταίο αυτό κράτος. Η πρόσθετη αυτή προϋπόθεση φαίνεται ότι επινοήθηκε συνεπεία του φόβου ότι ένας υπήκοος κράτους μέλους της Κοινότητας θα μπορούσε να αξιώνει παροχές κρατών μελών στα οποία ουδέποτε έχει εργαστεί ή ζήσει, προκειμένου οι παροχές αυτές να του καταβάλλονται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους όπου κατοικεί.

28. Είναι γεγονός ότι από τη νομολογία [30], σύμφωνα με την οποία

« (ο ενδιαφερόμενος) δεν μπορεί να εμποδιστεί να αποκτήσει το δικαίωμα αυτό για το μόνο λόγο ότι δεν κατοικεί στο έδαφος του κράτους όπου ευρίσκεται ο οφειλέτης φορέας »,

λαμβανόμενη κατά γράμμα, θα μπορούσε να συναχθεί ότι δεν απαιτείται η ύπαρξη κανενός δεσμού μεταξύ του ενδιαφερομένου και του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται

25 — ΕΕ C 240 της 21.9.1985, σ. 6.

26 — Απόφαση της 12ης Ιουλίου 1990, 236/88, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 1990, σ. I-3163, σκέψη 19).

27 — Έγγραφες παρατηρήσεις, σημείο 18.

28 — Βλ. επίσης τη θέση της Βελγικής Κυβερνήσεως, έγγραφες παρατηρήσεις, σημείο 2.3.

29 — Υποθέσεις 379/85, 380/85, 381/85 και 93/86, προπαρατεθείσες, σκέψη 16.

30 — Παρατιθέμενη στην υποσημείωση 22.

καταβολή της παροχής. Μια τέτοια ερμηνεία θα ήταν υπερβολικά ευρεία και θα υπερακόντιζε τον σκοπό που αναγνωρίζει το Δικαστήριο στο άρθρο 10 του κανονισμού, ο οποίος είναι να « διευκολύνει την *ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων και των μελών της οικογενείας τους,* προστατεύοντας τους ενδιαφερομένους κατά της ζημίας που θα μπορούσαν να υποστούν από τη μεταφορά της κατοικίας τους από ένα κράτος μέλος σε άλλο » [31]. Επομένως, η εν λόγω διάταξη εφαρμόζεται υπό συγκεκριμένες περιστάσεις και δεν μπορεί να ζητείται η εφαρμογή της επί καταστάσεων καταχρηστικής ασκήσεως σαν αυτές που περιγράφει η Επιτροπή.

29. Περαιτέρω, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 10 αφορά τις παροχές « που αποκτώνται δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών » και όχι εκείνες που αποκτώνται υπό την ιδιότητα του δικαιούχου ως εργαζομένου δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών. Άλλωστε, το Δικαστήριο δέχθηκε με την απόφαση Piscitello της 5ης Μαΐου 1983 [32] ότι μια υπήκοος κράτους μέλους της Κοινότητος εδικαιούτο να εξαγάγει παροχή κτηθείσα στην Ιταλία μολονότι δεν είχε εργαστεί ποτέ στο εν λόγω κράτος μέλος. Το αποφασιστικό στοιχείο ήταν ότι η ιδιότητά της ως κοινοτικού εργαζομένου ή μέλους της οικογενείας κοινοτικού εργαζομένου δεν αμφισβητήθηκε [33].

30. Κανένας δεν φαίνεται να αμφισβητεί την ιδιότητα του Newton ως κοινοτικού εργαζομένου που άσκησε επαγγελματική δραστηριότητα στη Γαλλία [34]. Επιπλέον, περιλαμβάνεται στα πρόσωπα τα οποία αφορά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού, το οποίο καθορίζει το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του τελευταίου. Περαιτέρω, η δυσκολία την οποία αντιμετωπίζει φαίνεται ότι αποτελεί συνέπεια της μετοικήσεώς του από ένα κράτος μέλος σε άλλο. Αυτά είναι τα μονοδικά στοιχεία που εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να επαληθεύσει.

31. Επομένως, πρέπει να αναγνωριστεί ότι η άρση των ρητρών κατοικίας που προβλέπεται στο άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού αφορά και το επίδομα κινήσεως όταν ο δικαιούχος του δεν κατοικεί πλέον στο έδαφος του κράτους μέλους όπου βρίσκεται ο οφειλέτης φορέας.

32. Κατά συνέπεια προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει ότι:

« 1) Το άρθρο 4, παράγραφος 1, περίπτωση β, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, έχει την έννοια ότι εφαρμόζεται στην περίπτωση επιδόματος κινήσεως, παροχής υπέρ αναπήρων, καταβαλλομένου δυνάμει της νομοθεσίας κράτους μέλους στην οποία υπήχθη μισθωτός ή μη μισθωτός εργαζόμενος υπήκοος κράτους μέλους, καθόσον με την εν λόγω παροχή ο δικαιούχος αποκτά νομικά προσδιοριζόμενο δικαίωμα, ανεξάρτητο οποιασδήποτε εκτιμήσεως των ατομικών του αναγκών ή της προσωπικής του καταστάσεως, που αποτελεί χαρακτηριστικό της κοινωνικής προνοίας στην οποία αναφέρεται το άρθρο 4, παράγραφος 4, του εν λόγω κανονισμού·

31 — Υπόθεση 139/82, προπαρατεθείσα, σκέψη 15, η υπογράμμιση δική μου.

32 — Προπαρατεθείσα.

33 — Βλ. τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Mancini, σημείο 7.

34 — Αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, σκέψη 7.

2) Το άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 έχει την έννοια ότι το δικαίωμα λήψεως μιας τέτοιας παροχής δεν μπορεί να αφαιρεθεί από τον κοινοτικό εργαζόμενο για τον λόγο και μόνον ότι ο τελευταίος δεν κατοικεί πλέον στο έδαφος του κράτους μέλους όπου βρίσκεται ο οφειλέτης φορέας. »